

Tektivastine jakso 4.

Minna Luoto:

Hei, tämä on Metsän suunta podcast ja minä olen Minna Luoto. Tervetuloa mukaan pohtimaan metsän suuntaa. Jokaisessa jaksossa sukellaan yhteen teemaan yhdessä asiantuntijavieraiden kanssa. Moi ja tervetuloa Metsän suunta podcastin neljänteen jaksoon. Tänään meillä on aiheena vesiensuojelun huomioiminen metsien käytössä. Mä oon saanut tänne upeat vieraat Teija Rantala TKI-asiantuntija Savonia-ammattikorkeakoulusta ja Sanna Antikainen TKI-asiantuntija Savonia-ammattikorkeakoulusta, tervetuloa.

Teija Rantala:

Kiitos.

Minna:

Tänään me tosiaan pohditaan miten vesiensuojeluasiat tulisi ottaa huomioon metsien käytössä ja te ootte Teija ja Sanna työskennellyt hyvin laajasti erilaisten vesiensuojeluun liittyvien ja valuma-alue-suunnitteluun liittyvien hankkeiden parissa. Niin kertoisitteko nyt ihan lyhyesti, että minkälainen työhistoria teillä on näiden teemojen parissa.

Teija:

No me ollaan tehty noin viitisen vuotta erilaisia valuma-aluehankkeita, joissa on yhdistetty maa- ja metsätalouden vesien hallintaa ja siihen liittyen myös jonkin verran luonnon monimuotoisuusteemoja ja hieman vielä sitten myös ilmastonmuutokseen liittyviä asioita. Sitä ennen ollaan tehty erilaisia töitä liittyen erityisesti maatalouden ympäristöasioihin, mutta myös muihin teemoihin niinku jätehuoltoon. Viitisen vuotta ollaan päästy niin kun perehtymään myös maatalouden teemojen lisäksi jossain määrin myös näihin metsäpuolen teemoihin ja myös niiden yhdistämiseen, että kuinka maa- ja metsätalouden vesienhallintaa voidaan kehittää yhteistyössä.

Sanna Antikainen:

Kyllä komppaan Teijaa, että ollaan aika lailla yhdessä näitä projekteja tämä viimeiset 5 vuotta tehty ja tutustuttu tähän aiheeseen.

Teija:

Meillä ollut monenlaista tekemistä mitä on päästy tekemään. Me ollaan tehty suunnittelua, maanomistajayhteistyötä, mut sitten me on tehty ihan käytännön ratkaisujakin tuolla kentällä. Erilaisia rakenteita kosteikko, pohjapatoja, pintavalutuskenttiä ja kakstasouomaa ja vähän seurattu myös sitä, että minkälaisia vaikutuksia niillä on, on sitten veden laatuun ja toisaalta myös sinne monimuotoisuuteen ja sen lisäksi on tehty myös sellaista jonkinlaista kehittämistä niin

kuin toimintamalleja ja tätä kenttää oikeastaan niinku kansallisesti myös vähän koottu, että minkälaista hanketoimintaa täällä vesienhallinnassa maa- ja metsätaloudessa on ja miten sitä voisi kehittää. Monella tasolla on päästy tekemään, mutta tässä on koko ajan vielä paljon opittavaa, että ei olla millään tavalla kyllä valmiita vielä, mutta hirmuisen mielenkiintoista työtä.

Minna:

Joo kuulostaa tosi mielenkiintoiselta ja monipuoliselta tosissaan hyvin niinku sieltä paikkaan sidotuista ratkaisuista sitten niinku laajemman tason ohjaukseen ja neuvontaan, niin tosi laaja kokemus teille nyt sitten 5 vuoden ajalta näiden teemojen kanssa on. Ja tuo on varmasti myös tosi tärkeitä työtä, että yhdistetään se maatalous ja metsätalous ja niiden vaikutukset ja mietitään niitä yhdessä, koska eihän se jos me mietitään vaan toista ja unohdetaan toinen, niin ei se varmaan hirveään hyvää ratkaisua silloin tuota, että täytyy aina muistaa ne molemmat, kun tällaisia vesiensuojeluasioita mietitään. Lähdetään pureutumaan vähän tarkemmin tämän päivän teemaan. Meillä on toki olemassa paljon erilaisia vesiensuojelun toimenpiteitä ja voitaisiin niistä hieman nyt tänään keskustella ja voitaisi lähteä purkamaan tätä asiaa esimerkkien kautta ja nostaisin ehkä yhden semmoisen Suomessa aika merkittävän teeman ja nostaisin tähän nyt metsäojituksen, koska Suomessahan meillä on paljon metsiä ojitettu, niin minkälaisia vesistövaikutuksia esimerkiksi nyt sitten ojituksella on?

Sanna:

No lähtökohtaisesti ehkä voi ajatella, että minne se vesi päätyy sieltä ojista, että jos se niin kuin ojat yhdistyy toisiinsa ja ne sitten ne vedet virtaa vaikka järveen sieltä, niin kyllä se vesi on semmoinen aines, että se se kerää mukaansa sieltä kyllä kiintoainesta ja tuota orgaanista hiiltä vaikka sieltä suometsistä sitten ja kyllä ne sinne sitten vesistöön päätyvät sen veden mukana. Että tuota siinä mielessä voi ajatella silleen, mutta mutta toki se riippuu tosi paljon myös siitä, että millä tavalla sitä ojitusta tehdään ja millaisissa paikoissa ja mitä hyötyä siitä on sitten myös siitä ojituksesta, että sitä pitää miettiä sitten niinkun monesta näkökulmasta.

Teija:

Paljon vaikuttaa juurikin niinku maalaji minkälaista on että onko se eroosioherkkää. Myös se, että kuinka paljon niitä ravinteita lähtee, että minkä tyyppistä toimintaa siellä ojitetulla alueella on ja. Sitten myös se ojitussyvyys, ne kaltevuudet, että jos on hyvin jyrkkiä reunoja ja voimakkaat virtaukset niin sitä tulee sitä eroosiota enemmän ja sitten sen lisäksi ojitussyvyys vaikuttaa totta kai, että kyllä olisi hyvä niinku minimoida niitä ojituksia niin vähän kun mahdollista ilman että se vaikuttaa siihen metsän kasvuun ja että tavallaan niinku Sanna sanoi että niitä valitettavasti aina sinne jotakin lähtee sen veden mukaan ja noissa omissa hankkeiden projekteissa on kyllä huomattu ja muualtakin toki on tietoa siitä, että se ojituksen aikainen ja heti sen jälkeinen kuormitus

on aika suurta elikkä väkisinkin sieltä kun se paljastuu se maanpinta niin sieltä lähtee paljon sitten liikkeelle tavaraa ja siinä tietysti se ajankohta vaikuttaa paljon, että onko sitten paljon valuntaa sateita esimerkiksi ojituksen jälkeen niin että kuinka paljon sitä haittaa on erityisesti siitä ojitustapahtumasta. Mutta valitettavasti niitä päästöjä tulee sitten tosi kauan sen ojituksen jälkeenkin niin sitten. Mutta ei sanota, että ojitus olisi turhaa, mutta se kyllä sitä kannattaa harkita vakavasti, että milloin ojittaa ja kuinka voimakkaasti niitä ojia kaivaa.

Minna:

Kyllä. Hei hyvin kuvasittekin tuossa jo vähän noita konkreettisia toimenpiteitä, joita näillä kohteilla voidaan tehdä. Mutta jos jatketaan vielä tällä samalla esimerkillä ja samalla teemalla, niin minkälaisia konkreettisia toimenpiteitä semmoisella jo ojitetulla kohteella voidaan tehdä näiden vesistövaikutusten vähentämiseksi.

Sanna:

No erilaisia tuota vesiensuojeluratkaisuja pystyy tietysti sitten hyödyntämään. Toki se on aina niin, että se ensimmäinen periaate on välttää tavallaan sen tuota veden mukana lähtevän tavaran niinku liikkeelle lähteminen ja ylipäätään se ennaltaehkäiseminen, mutta sitten vaikka jotkut pintavalutuskentät joihin sitä vettä voi vaikka ohjata sitten sieltä ojituksesta jossain toisessa kohdassa, joka sitten voi sitoa sitä tuota liikkeelle lähtenytä ainesta ja tavallaan vähän suodattaa niitä vesiä tai sitten tämmöisiä joitain karkein karkeilla kivennäismailla käytettyjä lietekuoppatyyppejä ratkaisuja tai sitten putkipatoratkaisuja. Ja sitten ehkä jos on on maastomuodoltaan sellainen, että virtaamat muodostuu siellä ojastossa isoiksi, niin sitten vaikka pohjapato tyyppejä ratkaisuja, joilla saadaan sitten sitä virtaamaa hidastettua niin että se vesi ei, ei sitten kerää mukaansa niin paljoa sieltä kiintoainesta ja aiheuta sitä eroosiota sitten.

Teija:

Voisin ehkä tämmöisiä isompia ratkaisuja vielä vaikka nostaa esille mitä vaikka meilläkin on testattu niin jos on vaikka semmoinen vähän laajempi allastyyppinen, jossa voi sitä kiintoainetta niin kun laskeuttaa niin sinne voi lisätä vaikka puuta puuainesta, joka sitten hyödyntää ravinteita kun siihen pintaan kasvaa semmoinen biofilmi ja sitä taas hyödyntää ne pohjaeläimet ja pohjaeläimiä sitten hyödyntää esimerkiksi linnut ravintolaan, että sen tyyppejä ratkaisuja voi tehdä. Toki puuta voi lisätä myös ojauomiin. Se on yleensä aina hyödyllinen vesien suojelun näkökulmasta ja toki sitten jos miettii näitä suurempia ratkaisuja, niin esimerkiksi kosteikot voi olla sellaisia. Niitä useimmiten kannattaa rakentaa sinne valuma-alueen niin kuin alajuoksulle ja siinä ehkä päästään siihen maa- ja metsätalouden yhteiseen vesien suojeluun, että jos pystyy niin kuin rakentamaan sen kosteikon niin että sinne tulee sekä metsätalouden että maatalouden vesi ja niin silloin se on kaikista tehokkain. Ja vesiensuojelun lisäksi toki niillä kosteikolla sitten on monimuotoisuushyötyjä paljon

sitten sellaisia ratkaisuja, jotka ei nyt ei ole ehkä ihan pelkästään sinne ojitukseen, mutta liittyy kuitenkin siihen teemaan.

Minna:

Joo ja hyvä että nostit esille koska tuo on tosi mielenkiintoista juurikin sen takia että se myös vaikuttaa siihen monimuotoisuuteen ja sillä yhdellä toteutetulla asialla voi olla monia eri hyötyjä. Niin jos tuommoisia paikkoja mihin kosteikon voisi perustaa löytää niin sitä varmaan kannattaa todellakin lähteä harkitsemaan että voisiko sellaista tehdä. Onko sellaista kosteikkopaikkaa helppo löytää vai vaatiiko semmoinen miten paljon työtä?

Sanna:

No ehkä semmoisia luontaisia kosteikkopaikkoja voi ja muutenkin nähdä minne helposti vaikka korkeammilla veden korkeuksilla vesi kerääntyy niin semmoiset tietysti on jo lähtökohtaisesti ehkä sinne on helpompi se kosteikko kun niinku alkaa alkaa suunnittelemaan ja kosteikkojahan voi toteuttaa joko joko niin kuin kaivamalla tai sitten tavallaan vähän niinku patoamalla sitä kosteikkoallasta siihen, että se kaivaminen on jo sitten aika semmoinen vaativa kosteikonrakentamiskeino, mutta ainakin meidän hankkeessa niin yllättävän helposti kyllä löydetty niitä hyviä paikkoja.

Teija:

No sen lisäksi asiantuntijoille toki on paikkatietoaineistoja, jotka sitten ihan ehdottaa niitä kosteikkojen paikkoja. Se on ihan hyvä apu, mutta vaatii toki sitten vielä sen maastotarkastelun sen lisäksi, että näyttääkö se sitten myös maastossa semmoiselta, että sinne kosteikko kannattaisi perustaa?

Minna:

Joo eli aika monessa asiassa sama juttu, että paikkatietoaineisto on hyvä tuki, mutta vaatii aina sen maastotarkastelun ja maastokäynnin, jotta voi varmistaa, että se olisi nyt tässä tapauksessa vaikka kosteikolle hyvä paikka. No jos mietitään että on vaikka tiedossa joku kohde, se on ojitettu ja näyttää että siellä ei oikein olla saatu sitä haluttua lopputulosta se puu ei oikein kasva niin mitä sellaiselle kohteelle kannattaisi lähteä tekemään.

Teija:

No jos mietitään erityisesti tämmöisiä turvemaita, entisiä soita, niin näitähän Suomessa löytyy aika paljon, jotka sitten on ollut todella huonotuottoisia eikä kannattavia metsätalouden kannalta, niin toki se vesien ohjaaminen takaisin sinne niille alueille on järkevää. Eli käytännössä puhkaistaan niitä ojia sitten sinne suoalueelle ja siinä toki kannattaa käyttää harkintaa, että no miten se kannattaa tehdä. Yksi sellainen hyvä keino lähteä miettimään on se, että miten ne vedet on kulkeneet siellä aikaisemmin

ennen kuin ihminen on lähtenyt kuivattamaan sitä aluetta. Ja tota siinä voi katsoa vaikka esimerkiksi vanhoja ilmakuvia, jos se on tehty 1950-luvun jälkeen, että sieltä meillä yleensä on ensimmäiset vanhat ilmakuvat olemassa. Että miltä se alue on näyttänyt historiassa, mutta sitten taas päästään niihin paikkatietoaineistoihin, että esimerkiksi metsäkeskukselta löytyy sellainen aineisto ihan avoimesti käytettäväksi, josta voi katsoa sitä, että kuinka ne vedet on todennäköisesti kulkeneet silloin aikaisemmin eli pyrkii niin kun sitä luonnonmukaista vesien virtausta siellä edistämään. Toki jos se suoalue on voimakkaasti ojitettu, niin silloin ihan niiden ojien tukkiminen on yksi keino myöskin, mutta osa alueista on myös kuivaneet niin, että sieltä ulkopuolelta on ojitettu ja sitten tästähän on monia hyötyjä.

Teija:

Haluatko sinä vaikka jättää noista hyödyistä?

Sanna:

No joo, kyllähän siitä on vesiensuojelullista hyötyä, jos niitä vesiä pystytään ohjaamaan sinne sinne vesien palautuksen myötä sinne suolle takaisin, että se tuota ne vedet ei sitten sinne vesistöön päädy samalla tavalla. Toki sitten monimuotoisuushyödyt, haetaan ehkä vähän sitä sitä mitä se suoluonto on ollut silloin ennen ojituksia saadaan monimuotoisuutta lisättyä tätä kautta ja palautettua sitä suoluontotyyppiä joissain tapauksissa ehkä jos siellä joitain harvoja puita on ollut, niin on esimerkiksi tehty puukaatoakin vähän ennen sitä vesien palautusta. Ja esimerkiksi teerillä on soitima soita, ne on vähenneet tuota tässä ajan saatossa niin voidaan semmoisia esimerkiksi sitten tehdä sinne myös.

Minna:

Joo eli jos löytyy tuollainen kohde missä se puu ei oikein kasva mutta on ojitettu niin kannattaa ehkä jopa niin kun hoksata se ja niin kun ymmärtää että miten paljon hyötyjä siitä veden palauttamisesta sille alueelle on.

Teija:

Tosta vesinäkökulmasta tuli mieleen vielä, että että tavallaan se suohan toimii vähän niinku sellaisena pesusienenä ja nyt kun on ilmastonmuutos etenemässä ja on myös niitä kuivuusriskikausia niin toisaalta se suo sitten tihkuttaa kuivaa aikaa siihen ympäristöön sitä vettä ja sitten toisaalta, kun meillä on voimakkaita sateita, niin se myös tasaa sitä virtaamaan. Jos sitä veden palautusta ei ole tehty sinne suolle niin ne virtaamat siellä ojauomastoissa saattaa olla tosi voimakkaat silloin esimerkiksi rankkasateiden aikaan ja se aiheuttaa paljon eroosiota, että käytännössä aika pian sen vedenpalautuksen jälkeen voidaan nähdä sitä, että se virtaama sitten vähenee siellä uomastossa riippuen tietysti, että kuinka suuri valuma-alue siellä yläpuolella on, mutta että se eroosio niinku riski oletettavasti niinku vähenee. No tämän hetken

tutkimustulosten mukaan sieltä vesien palautuskohteelta kyllä jonkin aikaa sitten irtoaa joitakin niinku ravinteita ja kiintoainettakin, koska se jos se suon pinta on voimakkaasti kuivannut, niin siihen on vähän niinku konsentroitunut sitä kiintoainetta ja ravinnetta. Mutta sitten pitemmällä aikajänteellä sen on tarkoitus toimia niin kuin myös sitä ravinne- ja kiintoainekuormaa vähentävänä kohteena sitten tavallaan, että siinä kun se on niin muuttunut, se ympäristö yleensä niin kuin ollut 50 vuotta tai kauemmin kuivana se suo niin se palautuminenkin kestää sitten aika kauan niinku vesiensuojelun näkökulmasta. Mutta eroosion ja juuri tuon monimuotoisuuden näkökulmasta se on aika nopeaa sitten se muutos parempaan suuntaan.

Sanna:

Kyllä ja vielä tuohon ilmastonmuutokseen sen verran, että just tuosta ojituksestakin niin, niin meillä on aika pitkiä kuivia kausia ollut, että siinä siinä ohituksessakin on kyllä hyvä miettiä myös sitä että sä metsäkin tarvitset sitä vettä myös sitten siihen kasvuun metsän kasvuun, että että ei sitten niin kun ojiteta tavallaan liikaa, että jossain vaiheessa se kuivuus alkaisi rajoittaa sitä kasvua sitten niin.

Teija:

Että se olisi vähän enemmän semmoista vesien hallintaa, että siirryttäisiin siitä kuivatusajatuksesta siihen hallintaan, että pystyttäisiin reagoimaan niin siihen liikaan veteen kuin myös siihen kuivuus riskiin.

Sanna:

Kyllä.

Minna:

Aivan totta kuulostaa juuri oikealta ja ehkä tuollainen tarvittaisiin ajatuksen muutos juurikin tähän.

Ja pesusieni ajatus oli tosi hieno ja tosi hyvin kuvaa sitä asiaa, mikä se varmastikin tilanne juuri siellä luonnossa on. No tässä on nyt paljon puhuttu myös monimuotoisuudesta ja tuntuu, että vesiensuojelun toimenpiteet aika hyvin myös sitten tukee sitä monimuotoisuutta. Minkälaisia muita kohteita on, jotka on vesiensuojelun kannalta tärkeitä huomioida siellä metsässä ja tuleeko mieleen muita sellaisia vesiensuojeluun ja monimuotoisuus yhdistäviä asioita? Tää on aika laaja kysymys, mutta katsotaan minkälaisia ajatuksia nousee pintaan.

Teija:

No ainakin pienvedet on on tosi tärkeä teema. Suomessa on ollut valtavasti lähteitä ja aivan valtaosa niistä on jollakin tavalla muuntunut, kun maata on käytetty ja sellaiset luonnontilaiset lähteet olisi sellaisia jotka toivoisi että ne säilyisi ja ne on myös tärkeitä niille niinku kuiville kausille ne on eläinten juomapaikkoja. Ne on ehkä ihan hyviä

paikkoja myös ajatellen tämmöistä varautumista ja turvallisuutta. Ne on aikanaan ollut ihmisten juomaveden lähteitä, mutta ne on varmaan hyvä säilyttää myös sellaisessa tilassa, että niitä voidaan tarvittaessa hyödyntää juomavetenä. Samoin purot, esimerkiksi jos nyt miettii monimuotoisuutta, niin kovasti pyritään taimenkantoja elvyttämään Suomessa niin niitten purojen ja myös jokien pienilmasto on tärkeä ja vedenlaatu on tärkeä, että jätettäisiin niitä riittäviä suojakaistoja sinne, että se pysyisi riittävän viileänä se ilmasto siellä ja vedenlaatu pysyisi myös hyvänä niissä puroissa, vesi olisi kirkasta ja ei olisi liikaa ravinteita siellä. Niin ne olis ainakin sellaisia tärkeitä teemoja.

Sanna:

Kyllä, sitten ehkä just niissä niissä metsätöissä ja konetöissä, mitä siellä tuota tehdään niin sitten just nämä virtavesien ylitykset, että miettiä tarkasti, että saisi ne tehtyä silleen, että sitä vesistökuormitusta syntyisi niinku mahdollisimman vähän, koska just just sitten ne kohteet tommoisat virtavedet on aika herkkiä niille muutoksille. Niin herkempiä kuin herkempiä kuin jotkut ojustot normiojustot vaikka niin niin, niin sitten ne olisi hyvä ottaa kyllä huomioon huomioon sitten niissä metsätöissä. Ja ehkä just se semmoinen etukäteinen niinku maastontarkastelu ylipäättään noissa konetöissä että just jos on niinku maasto on märkää ja ja siellä niinku liikutaan raskailla koneilla niin kyllähän sinne niinku jää jäljet niistä urista ja muista ja sitten jos tulee vaikka vaikka niinku rankkasateita siihen niin niin sieltä tulee sitä kuormitusta myös niinku lähtee lähtee liikkeelle vaikka semmoisia semmoisia tuota ojia tai muita ei sinne lähistöllä vaikka olisikaan, mutta kyllä se se vesi sieltä löytää löytää tiensä aina aina jonnekin niin ihan ihan sellaistenkin asioiden huomioiminen niin niin on myös sitten sitä vesiensuojelua.

Minna:

Kyllä hyvä pointti ja tavallaan siellähän on tosi iso vastuu siellä henkilöllä joka toimii siellä metsässä ja on töissä siellä metsässä, että oikeasti tunnistaa nää kaikki kohteet, koska edes paikkatieto ei meille kaikkia kohteita pysty näyttämään ja kertomaan, missä ne kohteet sijaitsee ja niitä voi yllättäenkin siellä maastossa löytyä.

Teija:

Kyllä, mutta toisaalta mä aattelen myös niin, että että heillä on myös hyvä ammattitaito ja he he tuntee sitä maastoa ja maastotyyppejä, koska he viettää paljon aikaa siellä siellä metsässä, että varmasti siinä ammattiryhmässä myös löytyy paljon osaamista näihin teemoihin ja ja niinku semmoista käytännön niinku tuntumaa siitä maastosta ja vesien kulkemisesta siellä.

Minna:

Kyllä, me on nyt liikuttu aika pitkään ehkä siellä vähän yksittäisen kohteen näkökulmasta ajateltu, hieman on puhuttu myös valuma-alueista, mutta mennäänkö vähän tarkemmin sinne valuma-alueisiin ja kertokaa mitä se valuma-alue tarkoittaa. Tota ja mikä on valuma-alue suunnittelu?

Sanna:

No valuma-aluehan on semmoinen alue, jolta tietylle alueelle satava vesi kerääntyy johonkin yksi pisteeseen mistä se sitten tuota siirtyy vaikka lopuksi jokea pitkin johonkin vesistöön. Valuma-aluekittelu voi tehdä monella eri tavalla, että voi olla vaikka yksi isompi valuma-alue, jonka sisällä on sitten tuota useampi pienempi valuma-alue. Ja valuma-aluesuunnittelussa niinku Teija tuossa ihan aluksi kertoinkin siitä, että ollaan tehty maa- ja metsätalouden valuma-aluesuunnittelua, niin siellä valuma-alueella ne vedet on tavallaan kaikkien maankäyttömuotojen yhteisiä. Mutta sitten perinteisesti on vaikka maatalouspuolella tehty omia ojituksia ja omia vedenhallintaasioita ja metsätalouspuolella sitten omia ilman että on tarkasteltu sitten sitä kokonaisuutta, että miten niille miten ne vedet sitten loppupeleissä yhdistyy siellä. Niin niin siinä siinä on tarkoitus sitten ottaa huomioon nimenomaan sitä koko valuma-alueita ja miettiä sinne semmoisia semmoisia ratkaisuja, että voidaan viivyttää vaikka sitä vettä tietyillä alueilla niin että se ojasto joka kuivattaa niin ei, ei siirrekään niin nopeasti sitä vettä sinne alemmalle valuma-alueelle, jossa se voi aiheuttaa vaikka sitten haittaa jollekin toiselle toimijalle siellä valuma-alueen sisällä. Ja toki sitten tähän on yhdistetty se vesiensuojelu, että pyritään niinku tekemään semmoisia ratkaisuja, joilla saadaan sitten suojeltua meidän vesiä myös ja samalla kuitenkin sitten otetaan huomioon myös ne maankäyttömuodot ja tuota metsätalouden ja maatalouden toimintaedellytykset.

Teija:

Kyllä tosi hyvin sanottu ja ja paljon on myös sitä ilmastonmuutoksen varautumista. Me on nähty enemmän sortuneita teitä ja me on nähty kuivia kausia ja monia monia riskejäkin on ja tää valuma-aluesuunnittelu on yksi sellainen tekijä, jolla pystytään niihin riskeihin varautumaan.

Sanna:

Kyllä, se ajatus ja ilmasto on muuttunut siitä kun sitä sitä tuota ojitusta on silloin aikoinaan tehty paljon, niin silloin silloin on ollut ehkä isompi tarvekin sille kuivatukselle, mutta nyt sitten ilmaston muuttuessa niin meidän sateet tulee entistä rankempina ja silloin tuota se ojasto kuivattaa vielä nopeammin ja sieltä lähtee niinku isoja vesimassoja liikkeelle. Ja sitten toisaalta kuivuusjaksot on yleistynyt myös niin se, että sitten saatais sitä vettä tavallaan tasattua ja varastoituakin ehkä jonnekin että se ei niinku heti siinä valuma-alueella tosi nopeata vauhtia keräänny sinne pääuomaan ja sitä kautta jonnekin vesistöön, niin sellaista suunnittelua.

Teija:

Ja sitten tietysti miksi sitä tehdään sitä vesiensuojelua, niin kyllähän se on aika paljon sitten nämä meidän tuhannet järvet, jonka takia sitä tehdään. Ja moni on varmaan itsekkin huomannut sitä, että esimerkiksi vesi monet järvet tummuu se väri muuttuu tummemmaksi. Meillä on aika paljon näitä sinilevätilanteita kesäisin ja sitten esimerkiksi liittyneitä rantoja niin sillä kokonaisvaltaisilla suunnittelulla siihenkin pystytään vaikuttamaan, että ne vesistöt pysyisi hyvässä kunnossa ja sieltä löytyisi sitten monipuolisesti esimerkiksi kalaa vaikka ihmisellekin ravintokäyttöön. Ja että siellä olisi niinku semmoinen terve vesieliöstö ja ja meidän niinku virkistyskäyttöön myös monipuolisesti hyvässä kunnossa olisi ne meidän vesistöt niin sehän siinä on niinku yksi isona tavoitteena. Että pelkällä yksittäisten metsäalueitten tai maatalousalueiden suunnittelulla ei ehkä päästä hirmuisen hyvään vesiensuojelutasoon eikä pelkällä vesien vesistöjen kunnostuksella, että sitä tarvitaan sitä semmoista laaja-alaista ajattelua siihen, että saataisiin ne vedet pysymään hyvässä kunnossa ja jopa niiden kunto paranemaan.

Sanna:

Kyllä ja nykyään puhutaankin semmoisesta niinku monitavoitteisesta valuma- aluesuunnittelusta, että siinä on tosiaan niinku monimuotoisuutta ja ilmastonmuutosta ja ne vesiensuojelunäkökulmat ja samoin sitten niitten maankäyttömuotojen maa- ja metsätalouden niinku toimintaedellytysten parantaminen ja virkistyskäyttö ja paikalliset asukkaat ja niin kuin tosi paljon eri eritekiäjiä mukana sitten.

Minna:

Joo, eli kuulostaa todella tärkeältä työltä ja hyvä että tätä tehdään ja just se monitavoitteinen valuma-aluesuunnittelu, niin on myös tosi tärkeätä että pystytään huomioida niitä useita eri tekijöitä. Jos mietitään metsäsuunnittelua niin mitä sen kun joku metsä suunnittelija tekee metsäsuunnitelmaa metsänomistajalle, niin miten se metsäsuunnittelija pystyisi huomioimaan valuma-alueitasosuunnittelun siinä omassa työssään? Mitä täytyisi kehen ottaa mahdollisesti yhteyttä? Mitä siinä täytyisi huomioida?

Teija:

No hyvä olisi ensin selvittää se valuma-alue, että ne alueet missä sitä metsäsuunnitelmaa tehdään, että mistä se vesi tulee, kuinka paljon sieltä tulee tai kuinka laajoilta alueilta vettä tulee ja mihin se vesi sitten menee, miten se, miten se kulkee siellä kulkeeko se pelkästään metsäalueella? Meneekö se maatalousalueiden läpi? Ja että, että ihan sen veden määrän hallinta on varmaan semmoinen ensimmäinen asia, sen selvittäminen. Onko kuivuusriskiä, onko riskiä sille että se metsäalue on vaikka liian vettynyt jossain vaiheessa sen metsän kasvun näkökulmasta. Ja ja siitä

päästään siihen ojitukseen ja sen suunnitteluun ja sen toimenpiteiden suunnitteluun. Toki se, että kuinka sitä metsää kasvatetaan, onko se jaksollista vai jatkuvaa kasvatusta vaikuttaa todella paljon siinä, että mitä siellä valuma-alueella tai niillä metsäalueilla sitten niinku voi tehdä ja huomioida siinä valuma-aluesuunnittelussa. Ja sitten toki juuri näiden herkkien kohteiden selvittäminen ja niille riittävien suoja-alueitten jättäminen on niinku oleellista siellä. Ja kyllä se on se paikkatietoaineisto se mistä kannattaa lähteä kuitenkin liikkeelle, että varsinkin jos siellä metsäsuunnittelussa on niinku laajoja alueita niin niitä ei maastossa pysty sitten kiertämään, että meillä onneksi on paljon avointa paikkatietoaineistoa esimerkiksi siellä metsäkeskuksen sivustolla mistä näkee vaikka niitä eroosioherkkiä kohteita. Sieltä voi ihan itsekin käydä katsomassa, mutta sitten on myös asiantuntijoita, jotka pystyy näissä asioissa auttamaan, sellaisia metsäsuunnittelijoita joilla on sitä tietotaitoa myös tähän valuma-aluetyöhön, että sitä voi varmasti niinku hakea sitten noita metsäsuunnittelijoiden sivuilta tai kysellä että onko osaamista tähän teemaan.

Minna:

Joo, mahtavaa. Me ollaan jakson loppupuolella ja jokaista vierasta aina pyydetään tuomaan mukanaan joku ajatus, lausahdus, runonpätkä tai mikä tahansa tulevaisuuden metsää kuvaava sanallinen viesti. Minkälainen ajatus teillä on nyt meille metsän suuntapolun rakentajille?

Teija:

No sellainen ajatus, että toivoisin, että tässä mennään käsikynkkää eteenpäin. Metsätalous ja luonnon ja ympäristön huomioiminen ei tarvii olla toisilleen vastakkaisia asioita. Tärkeintä olisi ottaa kaikkien osaaminen mukaan, käydä keskustelua ja nähdä tämä ympäristön huomioiminen myös mahdollisuutena eikä uhkana.

Minna:

Aivan mahtavaa, tosi hyvin kiteytetty, melkein tuohon voisi jo niinku päättää tämän jakson. Kiitos Sanna ja Teija että olitte mukana, oli tosi mielenkiintoista keskustelua ja ehdottomasti yhteistyöllä tätä työtä täytyy jatkaa. Tän kertainen jakso oli tässä ensi kerralla me päästään kuulemaan Siilinjärven kunnan kokemuksia vastuullisesta metsäsuunnitteluprojektista. Tulkaahan kuulolle, kiitos.

Sanna:

Kiitos.

Minna:

Tämä podcast on toteutettu Vastuullista metsäsuunnittelua kuntametsänomistajille hankkeessa.

